

1 Johdanto

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää kommentteja *Valtakunnalliset lääkinnälliseen kuntoutukseen ohjautumisen perusteet. Opas terveyden- ja sosiaalihuollon ammattilaisille ja kuntoutuksen parissa työskenteleville -opasluonnokseen.*

Joka kolmannella ihmisellä on kuntoutuksen tarvetta ainakin kerran elämässään. Yleisin syy kuntoutukselle on TULE-sairaudet, toiseksi suurin kuntoutustarve liittyy aistivammoihin ja kolmanneksi suurin tarve on neurologisten sairauksien kuntoutuksessa. Kuntoutuksen tarve on selvästi lisääntynyt 2000-luvulla ja erityisesti se näkyy perustasolla, jonka kuntoutuksen palvelujärjestelmää tulee edelleen kehittää. Syntymästään vammaisten tai elämän varrella vammautuneiden henkilöiden toimintakyvyn edistäminen ja ylläpito vaatii usein elämän mittaista kuntoutusta.

Lääkinnällisen kuntoutuksen perustana on terveydenhuoltolaki (29 §), jossa säädetään terveydenhuollon järjestämisvastuulla olevan lääkinnällisen kuntoutuksen sisällöstä ja velvoitteista sekä työnjaosta muuhun kuntoutukseen. Oppaassa on kuvattu myös muita lakeja ja säädöksiä, jotka koskevat ja ohjaavat myös lääkinnällistä kuntoutusta (esim. Laki potilaan asemasta ja oikeuksista ja YK:n vammaissopimus).

Kuntoutuksen oikea-aikaista käynnistymistä voidaan parantaa muun muassa kehittämällä ohjauspalveluita, terapeuttien antamalla neuvonnalla ja kotikuntoutusta kehittämällä. Kuntoutukseen ohjaamista voidaan perustasolla vahvistaa nimeämällä kuntoutusta koordinoiva ammattilainen, joka toimii yhteyshenkilönä muun muassa kuntoutustyöryhmään. Palvelu on tarkoitettu sairastumisen alkuvaiheeseen, siirtymävaiheisiin sekä monitahoisiin tilanteisiin. Kuntoutuksen jatkuvuus tulee varmistaa nimeämällä kuntoutujalle yksilöllisen tarpeen mukainen vastuuhenkilö (esim. työkykykoordinaattori, terapeutti, kuntoutusohjaaja).

Lääkinnällisen kuntoutuksena järjestettävien terapioiden perusteet on kuvattu luvussa 13. Oppaassa on kuvattu myös sellaisia hoito- ja kuntoutuspalveluita, jotka eivät lähtökohtaisesti sisälly lääkinnälliseen kuntoutukseen, mutta jotka työnjaon selkiyttämisen ja palveluihin ohjaamisen tai saatavuuden vuoksi on nähty perustelluiksi kuvata tässä oppaassa (esim. luku 14 Toimintakykyä tukevat hoidot).

Lääkinnällisen kuntoutuksen ohjautumisen perusteet -opas luo yhtenäisen perustan lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämiselle, mutta kuntoutustarpeen arviointi, tavoitteiden asettaminen ja kuntoutuksen suunnittelu ja seuranta tulee aina tehdä hyvässä yhteistyössä kuntoutujan kanssa hänen lähtökohdistaan ja voimavaransa huomioon ottaen.

Opasluonnos on kommentoitavana luvuittain ja niihin toivotaan runsaasti kommentteja. Psykiatrinen ja mielenterveyskuntoutus tulevat työstettäväksi syksyllä 2022.

Tausta

Valmistelun perustana on Sosiaali- ja terveysministeriön Kuntoutuksen uudistamisen toimintasuunnitelmaan vuosille 2020-2022 kirjattu tavoite luoda terveydenhuollon kuntoutukseen yhteiset perusteet. Valmistelussa on otettu huomioon Kuntoutuksen uudistamiskomitean ehdotukset kuntoutuksen uudistamiseksi.

Tavoitteet

Oppaan tavoitteena on yhtenäistää lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämisen perusteita, toimia ammattilaisten työn ohjeistuksena sekä lääkinnällistä kuntoutusta tarvitsevien henkilöiden tietolähteenä.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 12.8.2022.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunto pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon.

Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin.

Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa ministeriölle lausuntonsa.

Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om(at)om.fi.

Kaikki lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä ja Hankeikkunassa.

Vastuuhenkilöt

Anne Kanto-Ronkanen, erityisasiantuntija, STM

Seija Sukula, erityisasiantuntija, STM,

Ulla Kolomainen, projektipäällikkö, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri

Mauri Kallinen, professori, kuntoutusylilääkäri, projektijohtaja, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri

Lisätietoja asiasta antavat

Anne Kanto-Ronkanen, erityisasiantuntija, STM, [Anne.kanto-ronkanen\(at\)gov.fi](mailto:Anne.kanto-ronkanen(at)gov.fi) (ajalla 6.6 -16.7)

[Katariina Jokinen](mailto:katariina.jokinen(at)gov.fi), assistentti STM, [katariina.jokinen\(at\)gov.fi](mailto:katariina.jokinen(at)gov.fi) (ajalla 18.7-1.8)

Seija Sukula, erityisasiantuntija, STM, [seija.sukula\(at\)gov.fi](mailto:seija.sukula(at)gov.fi) (ajalla 1.8 -12.8??)

Katariina Jokinen

Taustatiedot:

Kunta

Sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue

Ministeriö

Vammais- tai potilasjärjestö

Muu järjestö

Kela

Vakuutussektori

Yksityinen palveluntuottaja

Koulutusorganisaatio

Muu